

Shema and the Sacrifice of Rabbi Akiva

Rabbi Jonathan Ziring: jjziring@migdalahatorah.org

1. דברים ו': ד'-ט'

(ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' | אֶחָד: (ה) וְאֵהָבֶתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ, וּבְכָל-נַפְשְׁךָ, וּבְכָל-מְאֹדֶךָ: (ו) וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-לִבְּךָ: (ז) וְשִׁנַּנְתָּם לְבִנְיֹת וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ, וּבְלִכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשֹׁכְבְךָ, וּבְקוּמְךָ: (ח) וְקִשְׂרָתָם לְאוֹת עַל-יָדְךָ, וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: (ט) וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוּזֹת בֵּיתְךָ, וּבְשַׁעְרֶיךָ: (י)

Deuteronomy 6:4-9

(4) Hear, O Israel! The LORD is our God, the LORD alone. (5) You shall love the LORD your God with all your heart and with all your soul and with all your might. (6) Take to heart these instructions with which I charge you this day. (7) Impress them upon your children. Recite them when you stay at home and when you are away, when you lie down and when you get up. (8) Bind them as a sign on your hand and let them serve as a symbol on your forehead; (9) inscribe them on the doorposts of your house and on your gates.

2. ברכות ס"א ב:ה'-ט'

"וְאֵהָבֶתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ". תַּנְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם נֶאֱמַר "בְּכָל נַפְשְׁךָ", לְמָה נֶאֱמַר "בְּכָל מְאֹדֶךָ"? וְאִם נֶאֱמַר "בְּכָל מְאֹדֶךָ", לְמָה נֶאֱמַר "בְּכָל נַפְשְׁךָ"? אֵלָּא אִם יֵשׁ לָךְ אֶדָם שְׁגוּפוֹ חָבִיב עָלֶיךָ מִמְּמוֹנֶיךָ — לָכֵן נֶאֱמַר "בְּכָל נַפְשְׁךָ". וְאִם יֵשׁ לָךְ אֶדָם שְׁמִמּוֹנוֹ חָבִיב עָלֶיךָ מִגּוּפוֹ — לָכֵן נֶאֱמַר "בְּכָל מְאֹדֶךָ". רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: "בְּכָל נַפְשְׁךָ" אֶפִּילוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ. תַּנּוּ רַבָּנָן: פַּעַם אַחַת גְּזָרָה מַלְכוּת הַרְשָׁעָה שְׁלֵא יַעֲסֻקוּ יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹרָה. בָּא פְּפוּס בֶּן יְהוּדָה וּמְצָאוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהִיָּה מְקַהֵל קַהְלוֹת בְּרַבִּים וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. אָמַר לוֹ: עֲקִיבָא אֵי אַתָּה מַתְיָרָא מִפְּנֵי מַלְכוּת? אָמַר לוֹ: אֲמַשׁוּל לָךְ מִשָּׁל, לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה — לְשׁוּעַל שֶׁהִיָּה מַהֲלָךְ עַל גַּב הַנְּהָר, וְרָאָה דְּגִים שֶׁהָיוּ מַתְקַבְּצִים מִמְּקוֹם לְמְקוֹם. אָמַר לְהֵם: מִפְּנֵי מָה אַתֶּם בּוֹרְחִים? אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי רִשְׁתוֹת שֶׁמְבִיאִין עָלֵינוּ בְּנֵי אֶדָם. אָמַר לְהֵם: רְצוֹנְכֶם שֶׁתַּעֲלוּ לִיבְשָׁה, וְנִדּוּר אֲנִי וְאַתֶּם, כְּשֶׁם שְׁדָרוּ אַבּוֹתַי עִם אַבּוֹתֵיכֶם? אָמְרוּ לוֹ: אַתָּה הוּא שְׂאוּמְרִים עָלֶיךָ פֶּקֶח שְׂבַחֲיוֹת?! לֹא פִקַּח אַתָּה, אֵלָּא טַפְשׁ אַתָּה! וּמָה בְּמִקּוֹם חַיּוּתְנוּ, אֲנִי מַתְיָרָאִין, בְּמִקּוֹם מִיתָתְנוּ — עַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ. אַף אֲנַחְנוּ עֹכְשֵׁי שְׂאֲנוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, שְׂכַתוֹב בַּה: "כִּי הוּא תִיָּד וְאֶרֶךְ יָמֶיךָ", כָּךְ, אִם אֲנִי הוֹלְכִים וּמְבַטְלִים מִמֶּנָּה — עַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ! אָמְרוּ: לֹא הָיוּ יָמִים מוֹעֲטִים, עַד שֶׁתִּפְסוּהוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא וְחַבְשׁוּהוּ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וְתִפְסוּ לְפָפוּס בֶּן יְהוּדָה וְחַבְשׁוּהוּ אֶצְלוֹ. אָמַר לוֹ: פְּפוּס, מִי הִבִּיאָךְ לְכָאן? אָמַר לוֹ: אֲשֶׁרִיךָ רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנִּתְפַּסֵּת עַל דְּבַרֵי תּוֹרָה. אוֹי לוֹ לְפָפוּס שֶׁנִּתְפַּס עַל דְּבָרִים בְּטָלִים. כְּשֶׁעָה שֶׁהוֹצִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא לְהַרְיָגָה זְמַן קָרִיאַת שְׁמַע הָיָה, וְהָיוּ סוֹרְקִים אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמִסְרָקוֹת שֶׁל בְּרוֹז, וְהָיָה מְקַבֵּל עָלָיו עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם. אָמְרוּ לוֹ תִלְמִידָיו: רַבִּינוּ, עַד כָּאן?! אָמַר לְהֵם: כָּל יְמֵי הָיִיתִי מְצַטְעֵר עַל פְּסוּק זֶה "בְּכָל נַפְשְׁךָ" אֶפִּילוּ נוֹטֵל אֶת נַשְׁמָתְךָ. אַמְרַתִּי: מַתִּי יָבֵא לְיָדִי וְאֶקְיָמְנוּ, וְעֹכְשֵׁי שְׂבָא לְיָדִי, לֹא אֶקְיָמְנוּ? הָיָה מְאָרִיךְ בְּ"אֶחָד", עַד שֶׁיִּצְתָה נַשְׁמָתוֹ בְּ"אֶחָד". יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: "אֲשֶׁרִיךָ רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁיִּצְאָה נַשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד".

Berakhot 61b:5-9

We learned in our mishna the explanation of the verse: **“And you shall love the Lord your God with all your heart and all your soul and all your might”** (Deuteronomy 6:5). This was elaborated

upon when it was taught in a *baraita*: **Rabbi Eliezer says: If it is stated: “With all your soul,” why does it state: “With all your might”?** Conversely, **if it stated: “With all your might,” why does it state: “With all your soul”?** Rather, this means that **if one’s body is dearer to him than his property, therefore it is stated: “With all your soul”;** one must give his soul in sanctification of God. **And if one’s money is dearer to him than his body, therefore it is stated: “With all your might”;** with all your assets. **Rabbi Akiva says: “With all your soul” means: Even if God takes your soul.** The Gemara relates at length how Rabbi Akiva fulfilled these directives. **The Sages taught: One time, after the bar Kokheva rebellion, the evil empire of Rome decreed that Israel may not engage in the study and practice of Torah. Pappos ben Yehuda came and found Rabbi Akiva, who was convening assemblies in public and engaging in Torah study. Pappos said to him: Akiva, are you not afraid of the empire? Rabbi Akiva answered him: I will relate a parable. To what can this be compared? It is like a fox walking along a riverbank when he sees fish gathering and fleeing from place to place.**

The fox said to them: From what are you fleeing?

They said to him: We are fleeing from the nets that people cast upon us.

He said to them: Do you wish to come up onto dry land, and we will reside together just as my ancestors resided with your ancestors?

The fish said to him: You are the one of whom they say, he is the cleverest of animals? You are not clever; you are a fool. If we are afraid in the water, our natural habitat which gives us life, then in a habitat that causes our death, all the more so.

The moral is: **So too, we Jews, now that we sit and engage in Torah study, about which it is written: “For that is your life, and the length of your days” (Deuteronomy 30:20), we fear the empire to this extent; if we proceed to sit idle from its study, as its abandonment is the habitat that causes our death, all the more so will we fear the empire.** The Sages said: **Not a few days passed until they seized Rabbi Akiva and incarcerated him in prison, and seized Pappos ben Yehuda and incarcerated him alongside him. Rabbi Akiva said to him: Pappos, who brought you here? Pappos replied: Happy are you, Rabbi Akiva, for you were arrested on the charge of engaging in Torah study. Woe unto Pappos who was seized on the charge of engaging in idle matters.** The Gemara relates: **When they took Rabbi Akiva out to be executed, it was time for the recitation of *Shema*. And they were raking his flesh with iron combs, and he was reciting *Shema*, thereby accepting upon himself the yoke of Heaven. His students said to him: Our teacher, even now, as you suffer, you recite *Shema*? He said to them: All my days I have been troubled by the verse: With all your soul, meaning: Even if God takes your soul. I said to myself: When will the opportunity be afforded me to fulfill this verse? Now that it has been afforded me, shall I not fulfill it? He prolonged his uttering of the word: One, until his soul left his body as he uttered his final word: One. A voice descended from heaven and said: Happy are you, Rabbi Akiva, that your soul left your body as you uttered: One.**

אבל דוד לא היה יכול לעמוד בו והרגו בלבבו. מאי טעמא [תהילים קט כב] ולבי חלל בקרבי רבי עקיבא הוה קיים מיתדון קומי טונוסטרופוס הרשע. רחתת ענתה דקרית שמע. שרי קרי קרית שמע וגחך אמר ליה סבא אי חרש את אי מבעט ביסורין את. אמר ליה תיפה רוחיה דההוא גברא. לא חרש אנא ולא מבעט ביסורין אנא. אלא כל יומי קריתי פסוק זה והייתי מצטער ואומר אימתי יבואו שלשתן לידי. [דברים ו ה] ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך. רחמתיה בכל לבי ורחמתיה בכל ממוני. ובכל נפשי לא הוה בדיק לי וכדון דמתת בכל נפשי והגיעה זמן קרית שמע ולא אפגא דעתי. לפום כן אנא קרי וגחך לא הספיק לומר עד שפרחה נשמתו נחמיה עימסוני שימש את רבי עקיבא עשרים ושנים שנה ולמדו אתים וגמים ריבויין. אכין ורקין מיעוטיין אמר ליה מהו הוא ההן דכתיב [שם יג] את ה' אלהיך תירא אמר ליה אותו ואת תורתו:

4. הרחב דבר דברים פרשת ואתחנן פרק ו פסוק ה ד"ה (ב) ולולא

(ב) ולולא לשון הרמב"ם ז"ל הייתי מפרש עיקר לשון המשנה פ' הרואה אפ"ל הוא נוטל את נפשך לא מיירי במסירות נפש אלא על דביקות, ולשון הוא הכונה על הקדוש ברוך הוא, אפ"ל בשעה שהקב"ה נוטל את נפשך מצוה לייחדו, וע"ז מביא בברכות דס"א עובדא דר"ע שקרא ק"ש בשעה שסרקו את בשרו, ואמר שבכל יום ה' מצטער על פסוק זה אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו כו', ולא שהי' ר"ע מקוה למיתה רעה זו חלילה, אלא שהי' מצפה כשיגיע למות בעתו לא יתבלבל ויהי' בדעת צלולה לקיים מצות יחוד ולקרנות שמע, ועתה הרגיש בעצמו שהגיע למות מש"ה ה' מקבל עול מלכות שמים באהבה, אבל עיקר דין מס"נ מדר"א הוא דנ"ל כדאי' בפסחים דכ"ה ובסנהדרין דע"ד אינהו דאמרי כר"א, [וע"ש ברי"ף בזה"ל דקיי"ל כר' אליעזר דא' אפ"ל הוא נוטל את נפשך, וע"כ יש בזה טה"ד, או דצ"ל כר"ע, או יש למחוק הא שהביא אפ"ל הוא נוטל את נפשך, דזהו מאמר ר"ע], והדברים עתיקים וכתבנו בהע"ש ס' ק"א:

1. תורה תמימה הערות דברים פרק ו הערה כב

(כב) מפרש בזה דאפילו ברעה כזו שהוא נוטל את נפשך תאהבנו. ומביא על זה בגמרא מעשה בר"ע בשעה שהוציאו אותו להריגה והיו סורקין את בשרו במסרקות של ברזל היה מקבל עליו עול מלכות שמים, ואמרו לו תלמידיו, רבינו, עד כאן, אמר להם, כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך, אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו והיה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו יצתה ב"ק ואמרה, אשריך ר"ע שאתה מזומן לחיי העולם הבא. ולא נתבאר טעם שאלת התלמידים עד כאן, כי אם שאלוהו למה מוסר נפשו על קדה"ש, וכי לא ידעו ממשנה זו בכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך. ונראה דכאן חסר קצת וצ"ל כמו שהוא הגירסא בירושלמי כאן בענין זה פ"ט ה"ה שבשעה שהיו מענין אותו היה קורא ק"ש ושוחק, ושאלוהו על סיבת השחוק, והשיב דאחרי שכל ימיו היה משתוקק שיבא ענין פסוק זה לפניו לקיים, ועכשיו שבא לכך לכן הוא שוחק, ולפי"ז יתכן דכאן בבבלי חסרים הדברים שהיה שוחק ועל זה שאלוהו התלמידים והשיב מה שהשיב, ודו"ק. - ודע דע"פ המבואר כאן ובירושלמי שם שכל ימיו של ר"ע היה משתוקק למות על קדה"ש יתבאר היטב מ"ש בעירובין כ"א ב' מעשה בר"ע שהיה תפוס בבית האסורים ולא היה לו מים ליטול ידיו, אמר, מוטב שאמות מיתת עצמי ולא אעבור על דברי חבירי [שגזרו על נט"י], ולא נתבאר הלשון שאמות מיתת עצמי, והלא די היה לו לומר מוטב שאמות ולא אעבור וכו', אך לפי המבואר שכל ימיו היה משתוקק למות על קדה"ש יתבאר שאמר מוטב שאמות מיתת עצמי, מיתה טבעית אף לא על קה"ש כחפצי, אך לא לעבור על דברי חבירי, ודו"ק:

4. של"ה שער האותיות אות אל"ף - אמת ואמונה

סג. כתב בזהר (ח"א דף קכ"ד ע"ב; ח"ג דף קצ"ה ע"ב), המוסר עצמו למיתה בעבור קדושת השם, ועושה במחשבתו הסכמה חזקה בעת קבלת עול מלכות שמים, 'ואהבת' וגו', 'בכל נפשך' (דברים ו, ה), אפילו נוטל את נפשך (ברכות נד א), אז הוא כאילו היה הדבר בפועל, ונחשב כעקידת יצחק, ובתנאי כשיהיה צדיק בכל דרכיו, כי בקרבן, מום בו לא יצא. ואני תקנתי תפלה נאה על זה, שיתפלל האדם שיעזרהו הקדוש ברוך לקדושת שמו, והיא מסודרת בין שאר התפילות (לקמן מסכת תמיד אות קל).

5. עלי תמר מסכת ברכות פרק ט הלכה ה

לא הספיק לומר עד שפרחה נשמתו. פירוש שלא הספיק לומר ואהבת וגו' בכל נפשך, עד שפרחה נשמתו, שהאריך באחד ויצתה נשמתו באחד כמ"ש בבבלי היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד, יצתה ב"ק ואמרה אשריך ר"ע שיצתה נשמתך באחד. וכדאי לציין שתפסו ישראל מעשהו של ר"ע ונהגו כן בכל אדם מישראל בשעת יציאת נשמתו

עיינן בחיי"א כלל כ"א אות י"ט והעומדים בשעת יציאת נשמה ואומרים וכופלים פסוק שמע ישראל אפשר שיש למחות בידם שהוא אומר שמע שמע משתקים אותו, ואפשר כיון שידוע שכוונתם הוא כדי שתצא הנשמה באחד הכל יודעים שאין כוונתם לשתי רשויות וכו'. הייתי נוכח בשעת יציאת נשמתו של חו"ז הרהג"א הצדיק רש"מ זילברמן זצ"ל והרכנתי ראשי ושמעתי שאמר בלחישתו עם אנשי חב"א קדישא שמע ישראל וכשהגיע לאחד לחץ עיניו בתנועה חזקה ונתגבר קולו קצת יותר ויצאה נשמתו באחד ראה בשו"ת רבי שאול משה בהקדמה. ולא הספיק לומר עד שפרחה נשמתו. כלומר שלא הספיק לומר ואהבת שע"ז היה מצטער כל ימיו אימתי יבא וכו' כי יצאה נשמתו באחד כמ"ש בבבלי, ובקינות ת"ב, אמרתי שעו מני מי ישמע ולא ידמע הבן נשחט והאב קורא את שמע, משמע שהאב קרא את שמע כשלוחו של הבן שתצא נשמתו באחד. וכן המנהג בישראל לקרות שמע לפני גוסס וסמך לזה מכאן. ועיינן בנוסחת רש"ס וצ"ע שהוא נגד הבבלי עיינן שם.

8. ספרא אחרי מות פרשה ח סוף פרק יב אות י (ר' בני לאו מציין שזה מיוחס לבית מדרשו של ר' עקיבא)

(י) ושמתם את חוקותי ואת משפטי, אשר יעשה אותם האדם, ליתן שמירה ועשייה לחוקים ושמירה ועשייה למשפטים, וחי בהם לעולם הבא, ואם תאמר בעולם הזה והלא סופו מת הוא הא מה אני מקיים וחי בהם לעולם הבא, אני ה' נאמן לשלם שכר.

1. ספרא אחרי מות פרשה ח סוף פרק יג אות יד

(יד) וחי בהם לא שימות בהם, היה ר' ישמעאל אומר מנין אתה אומר שאם אמרו לו לאדם בינו לבין עצמו עבוד ע"א ואל תהרג יעבור ואל יהרג תלמוד לומר וחי בהם לא שימות בהם, או אפילו ברבים ישמע להם ת"ל ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי אם מקדישים אתם את שמי אף אני אקדש את שמי על ידיכם שכשם שעשו חנניה מישאל ועזריה שהיו כל אומות העולם בזמן ההוא שטוחין לפני הצלם והן עומדים דומים לתמרים, עליהם מפורש בקבלה זאת קומתך דמתה לתמר וגו', אמרתי אעלה בתמר אחזה בסנסיניו היום אני מתעלה בהם לעיני אומות העולם מכחישי התורה היום אני נפרע להם משונאיהן, היום אני מחיה בהם את המתים, אני ה' אני דיין ליפרע, ונאמן לשלם שכר.

2. תוספתא מסכת שבת (ליברמן) פרק טו הלכה יז

הלכה יז

ר' אחא אמ' משם ר' עקיבא הרי הוא אומ' אם במחלת ימצא הגנב וגו' בעל הבית מהו ודיי או ספק הוי או' ספק אם הורגין נפש להחיות נפש בספק דין הוא שידחו את השבת להחיות נפש בספק הא לא נתנו מצות לישראל אלא לחיות בהן שנ' אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וחי בהן ולא שימות בהן אין כל דבר עומד בפני פקוח נפש חוץ מע"ז וגלוי עריות ושפיכות דמים במי דברים אמורים שלא בשעת השמד אבל בשעת השמד אפי' מצוה קלה שבקלות אדם נותן נפשו עליה שנ' ולא תחללו את שם קדשי וגו' ואומ' כל פעל ה' למענהו

3. מכילתא דרבי ישמעאל כי תשא - מסכתא דשבתא פרשה א

כבר היה רבי ישמעאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא מהלכין בדרך, ולוי הסדר ורבי ישמעאל בנו של רבי אלעזר בן עזריה מהלכין בדרך אחריהם, ונשאלה שאלה זו בפניהם, מנין לפיקוח נפש שדוחה את השבת; נענה רבי ישמעאל ואמר, הרי הוא אומר, +שימות כב א+ אם במחלת ימצא הגנב, ומה זה הוא, ספק שבא לגנוב ספק שבא להרוג, והרי דברים קל וחומר, ומה שפיכות דמים, שמטמא את הארץ ומסלקת את השכינה, הרי היא דוחה שבת, קל וחומר לפיקוח נפש, שדוחה את השבת; נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר, מה מילה שאינה אלא אחד מאיבריו של אדם דוחה שבת, קל וחומר לשאר כל גופו, אמרו לו, ממקום שבאת, מה להלן בודאי אף כאן בודאי; רבי עקיבא אומר, אם דוחה רציחה את העבודה שהיא דוחה שבת, קל וחומר לפיקוח נפש שדוחה את השבת. - רבי יוסי הגלילי אומר, כשהוא אומר, אך את שבתותי תשמורו, אך חלק, ויש שבתות שאתה דוחה, ויש שבתות שאתה שוכת. - רבי שמעון בן מנסיא אומר, הרי הוא אומר, ושמתם את השבת כי קדש היא לכם, לכם שבת מסורה, ואי אתם מסורין לשבת. - רבי נתן אומר, הרי הוא אומר, ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם, חלל עליו שבת אחת, כדי שישמור שבתות הרבה.

real, hard
To love God with all our heart requires that we confront that inner evil, that lust for evil for its own sake, realistically and courageously, that we recognize it for what it is, giving it no quarter in our incessant efforts to vanquish it.

“With All Your Soul”

R. Akiva taught that the words “with all your soul” imply accepting martyrdom for the sake of the love of God: one must love God “even though He takes your soul.”

Two parallel texts dramatize the fascinating and tragic context of this teaching; the differences between the two are instructive. The first passage is found in the Babylonian Talmud:

The Rabbis taught: Once the evil kingdom [i.e., the Romans] decreed that the Jews may not engage in the study of Torah. Pappus b. Yehuda came and found R. Akiva publicly assembling large groups [of Jews] and engaging in [the study of] Torah. He said to him, “Akiva, are you not afraid of the authorities?” . . . When [the Romans] took R. Akiva to execute him, it was the time for the reading of the Shema. They were tearing his flesh with iron combs, and he

THE SHEMA

was accepting upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven [i.e., reciting the Shema]. His disciples said to him: "O Rabbi, so much?" [i.e., must one go so far in suffering for the sake of Torah?]. Said he to them: "All my life I was troubled by the verse, "With all your soul," which [I interpret as] 'even if He takes your soul,' wondering: when will I have the opportunity to fulfill it? Now that I have that opportunity, shall I not fulfill it?" He [recited the Shema and] prolonged [his articulation of the word *ehad* [One] until he expired [while saying the word] *ehad*. Whereupon a heavenly voice proclaimed, "Happy are you, R. Akiva, for your soul has departed with [the declaration of] *ehad*. (Berakhot 61b)

The second and parallel account comes from the Jerusalem Talmud:

R. Akiva was brought to trial before the Tyrant Rufus [*tyrannus Rufus*]. The time for the recitation of the Shema arrived, and [R. Akiva] read the Shema and smiled. Tyrant Rufus said to him: "Old man, either you are a magician [and therefore do not feel the torture] or you ignore suffering" [perhaps implying that he was a masochist]. Said [R. Akiva] to him: "May your breath leave you! I am neither a magician nor one who is indifferent to pain. It is, rather, that all my life I have recited [the Shema] and was troubled by one verse, wondering when I would have the opportunity [to fulfill] the three [elements in it]—"You shall love the Lord your God with all your heart and all your soul and all your possessions."¹⁰ I have loved Him with all my heart and I have loved Him with all my possessions, but I was not [yet] tested as to my soul. Now that I have reached [this stage where I am to surrender] 'all your soul,' and the time for the Reading of the Shema has arrived, I shall not be distracted from loving Him! That is why I recite—and smile." He barely finished speaking [these

words] when his soul soared upwards. (J. *Berakhot* 9:5)

In both the Babylonian and the more elaborate Jerusalem versions of this event, R. Akiva interprets "with all your soul" as implying martyrdom, giving up of one's soul or life for the love for God. But a number of differences between them—two literary, and one more substantive—deserve mention.

In the account in the Babylonian Talmud, R. Akiva relates his *derashah* (interpretation) to his disciples. In contrast, in the Palestinian version, he directs his comments to the enemy himself, indicating a readiness openly to challenge and taunt his tormentor. Similarly, the Babylonian Talmud makes no mention of R. Akiva smiling or laughing, whereas in the Jerusalem Talmud the smile is significant. The smile seems to be of a double nature—part pleasure at performing a mitzvah (that of *kiddush Hashem*, martyrdom, "even if He takes your soul"), part smirk and contempt for the tyrant.

A further and more important difference: The Babylonian version highlights the time for reading the Shema as the essential element of the tale. It focuses on the biblical proof-text as the source for requiring such an act of martyrdom. Note the wording of the text: "When [the Romans] took R. Akiva to execute him, it was the time for the Reading of the Shema." The Rabbis here reinforce the idea that R. Akiva's invocation of the phrase "with all your soul" and his death upon reciting *ehad* teach us not only that his martyrdom coincided with the Reading of the Shema, but that *martyrdom itself is an aspect of reading the Shema*, as R. Akiva taught all his life and, ultimately, with his death.

In the Jerusalem Talmud's version, the Reading of the Shema, though important, is not quite central to the dramatic tension of the story. When the time for reading the Shema arrives fortuitously as R. Akiva is being interrogated and tortured by

Rufus, R. Akiva uses this very moment to flaunt a sardonic smile and heroically defy the tyrant. But R. Akiva's death was primarily a fulfillment not of the mitzvah of reading the Shema but that of accepting martyrdom ("even if He takes your soul"). This mitzvah applies to all times and places and is independent of any recitation. As R. Akiva defiantly asserts: "Now that I have reached [this stage where I am to surrender] 'all your soul,' and the time for the Reading of the Shema has arrived, I shall not be distracted from loving Him! That is why I recite—and smile," as if to emphasize his satisfaction that he can, *at one and the same time*, simultaneously fulfill two important but separate mitzvot: martyrdom *and* reading the Shema, especially the verse "with all your soul."

Perhaps the discrepancies between these two versions of R. Akiva's death highlight an implicit difference of halakhic approach between the two Talmuds (although this is offered only as a suggestion on the basis of a rather subtle literary analysis of the two versions). In concentrating primarily on R. Akiva's martyrdom as a fulfillment of his *derashah* on the "with all your soul" verse of the Shema, the Babylonian Talmud implies that the mitzvah of *kiddush Hashem* is achieved at the moment one is *ready* to die for God's sake, even if one does not actually suffer martyrdom; it is the psychological readiness to surrender one's life that constitutes the mitzvah. R. Akiva, who has always been prepared to die for the love of God, can now prove his *bona fides*: "Now that I have that opportunity, shall I not fulfill it?" His martyrdom fulfills the mitzvah he has always performed when reading this verse of the Shema, namely, his readiness to suffer death every time he recited the verse. His death retroactively validates his sincere intention to suffer death for his faith. But it was halakhically not necessary that he actually die in order to fulfill the require-

means of the mitzvah; it was enough that he sincerely declare his willingness to love God “even if He takes your soul.” The Jerusalem Talmud, however, in stressing R. Akiva’s simultaneous performance of the two separate mitzvot, implies that the mitzvah of *kiddush Hashem* is achieved only at the moment one actually *dies* for God’s sake. Although psychologically surrendering one’s life when reading the Shema prepares one for martyrdom, the full performance of the mitzvah takes place only when the martyr actually suffers death. In R. Akiva’s case, he was able to perform the two mitzvot simultaneously—reading the Shema and suffering martyrdom—but the two are not integrally related.

Later sources express support for both these views. Thus, the Zohar writes:

Whoever intends with these words [i.e., “you shall love . . . with all your soul”] to surrender his life for the sanctification of the divine Name, Scripture considers it as if he was martyred every day [that he recited these words with this *kavvanah*]. (Zohar III, 195b)

This passage reinforces the view that we have attributed to the Babylonian Talmud. Other sources espouse this point of view as well. But some sources take the opposite view, siding with the perspective implied in the version of the Jerusalem Talmud.

Whether or not the *intention* to undergo martyrdom adequately fulfills the mitzvah formally, it is clear that such an intention is an integral part of the Reading of the Shema. We then are faced with an interesting question: to what extent must we pursue this mitzvah? Should we seek out opportunities to tempt fate and expose ourselves to danger in order to demonstrate our love of God? Not all authorities agree on the answer to this question.

